



Veel gestelde vragen over PFAS

1. Wat zijn PFAS?

PFAS zijn poly- en perfluoralkylstoffen. Het is een groep van duizenden chemische stoffen. Bekende voorbeelden zijn PFOS, PFOA en GenX. PFAS worden door de mens gemaakt. Ze worden in heel veel producten en productieprocessen gebruikt. Er is steeds meer bekend over hoe schadelijk de stoffen zijn voor mensen en het milieu. We weten dat ze over het algemeen:

- slecht afbreken
- zich makkelijk verspreiden
- en zich ophopen in planten, dieren en mensen

Hierdoor zitten PFAS overal in onze omgeving en blijven ze daar lang.

PFAS zijn veel in het nieuws. Het gaat dan vooral over bepaalde gebieden in Nederland.

Bijvoorbeeld over de omgeving van een fabriek in Dordrecht en over de Westerschelde.

Maar deze stoffen zijn niet alleen in die gebieden een probleem. Overal in Nederland zitten kleine hoeveelheden in de bodem, in het (grond)water, in planten en dieren. En via ons eten en drinken komen ze ook in ons lichaam terecht.

2. Wat zijn gezondheidsrisico's van PFAS?

Een aantal PFAS is schadelijk voor mensen. Vooral over PFOA en PFOS is veel bekend. Zo weten we dat ze:

- slecht kunnen zijn voor je immuunsysteem;
- je lever kunnen beschadigen;
- kunnen zorgen voor een hoger cholesterol;
- een hoge bloeddruk en problemen tijdens de zwangerschap kunnen veroorzaken;
- schadelijk kunnen zijn voor de ontwikkeling van ongeboren kinderen (iets lager geboortegewicht);
- mogelijk kanker veroorzaken. Onderzoek naar jarenlange, hoge blootstelling aan PFOA laat een verband zien met nierkanker en zaadbalkanker.

Of je ziek wordt, hangt af van hoeveel je in de loop van de tijd binnenkrijgt. Als je lange tijd PFAS binnenkrijgt, is de kans groter dat het effect heeft op je gezondheid. Van de effecten die we hierboven noemen, verwachten we de effecten op het immuunsysteem als eerste.

3. In welke wateren is de verhoogde hoeveelheid PFAS gevonden?

Het hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard heeft metingen verricht in 26 grote wateren en officiële zwemlocaties in Schieland en Krimpenerwaard.

4. Hoe komt het dat er PFAS in de wateren zit?

De meeste stoffen komen in het milieu door vervuiling vanuit fabrieken. Maar ze kunnen ook in het milieu komen via consumentenproducten. Er is geen specifieke bron voor PFAS in de wateren in Schieland en de Krimpenerwaard bekend.

5. Kan ik nog zwemmen in de onderzochte wateren?

De aanwezigheid van PFAS in Schieland en de Krimpenerwaard vormt geen risico vormt voor zwemmers. Op officiële zwemlocaties kunt u dus gewoon zwemmen. Zwemmen in niet officieel zwemwater wordt altijd afgeraden.

6. Kan ik vis en schaaldieren blijven eten uit deze wateren?

De GGD raadt het eten van vis en schaaldieren die gevangen zijn in wateren in Schieland en Krimpenerwaard af. Dit advies is in lijn met het advies van het Voedingscentrum dat het voor alle Nederlandse (zoet)wateren afraadt om regelmatig zelf gevangen (vette) vis te eten vanwege verschillende vervuilende stoffen die in het water aanwezig kunnen zijn.

7. Ik heb vis en/of schaaldieren gegeten die zijn gevangen uit het water, loop ik nu een gezondheidsrisico?

Het gezondheidsrisico gaat over het levenslang eten van vis en/of schaaldieren uit de wateren. Als u de afgelopen periode een enkele keer vis en/of schaaldieren uit de wateren heeft gegeten, geeft dat geen verhoogd risico op gezondheidseffecten.

8. Kan ik het water gebruiken voor het besproeien van gewassen?

U kunt het water gebruiken. Het gehalte PFAS dat is gevonden is in Schieland en Krimpenerwaard vormt geen gezondheidsrisico voor het besproeien van uw gewassen.

9. Wat kan ik zelf doen om PFAS minder binnen te krijgen?

PFAS worden in heel veel producten en productieprocessen gebruikt. De Nederlandse overheid werkt samen met andere Europese landen aan een verbod op gebruik van deze stoffen als ze niet echt nodig zijn. Tot die tijd kun je als consument al proberen om de hoeveelheid in het milieu en je eigen blootstelling te verminderen:

- Koop bij voorkeur PFAS-vrije producten. Zo verminderen we uiteindelijk met zijn allen de hoeveelheid van deze stoffen in ons milieu. Producten die vaak PFAS bevatten zijn:
 - pannen met een antiaanbaklaag
 - bakpapier
 - buitensport- en regenkleding
 - cosmetica
 - impregneermiddel (bijvoorbeeld voor kleding)
 - ski-wax
 - smeermiddel (bijvoorbeeld voor je fietsketting)
 - tapijt
 - tapijtreiniger
 - pizzadozen
- Het is niet zo dat in deze producten altijd PFAS zitten. Wil je het zeker weten? Dan kun je dit aan de leverancier vragen. Die moet jou die informatie binnen 45 dagen gratis geven.
- Gebruik PFAS-houdende producten alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Kijk op de gebruiksaanwijzing. En gooi afgedankte producten in de juiste afvalbak. Zo komen er minder schadelijke stoffen in het milieu.
- Op de website [Waarzitwatin?](#) vind je veel informatie over PFAS in producten, bijvoorbeeld over [pannen](#), [tapijt](#) en [regenkleding](#).

Mijn hond of kat heeft gedronken/gezwommen in binnenwater. Moet ik mij zorgen maken?

De GGD heeft geen expertise over gezondheidseffecten bij dieren. Het RIVM heeft bij water met hogere concentraties PFAS dan nu gevonden, aangegeven dat dieren geen verhoogd risico lopen. Op basis hiervan verwachten wij geen gezondheidseffecten bij dieren die gedronken/gezwommen hebben in binnenwater in Schieland en Krimpenerwaard. Heeft uw dier klachten, ga naar de dierenarts.

10. Ik heb een andere vraag, waar kan ik terecht?

Heeft u een vraag over PFAS en uw gezondheid? Dan kan je terecht bij het team Medische Milieukunde van Hecht GGD Hollands Midden. Stuur je vraag naar mmk@ggdhm.nl of bel naar 088 - 308 33 81 (op werkdagen tussen 08.30 uur en 17.00 uur bereikbaar).

Meer informatie over PFAS vindt u op:

[PFAS | RIVM](#)

[PFAS - GGD Leefomgeving](#)